

JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI

Yo'ldoshboyeva Zulfiya Ravshan qizi

Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti

Jismoniy madaniyat fakulteti

Jismoniy madaniyat yo'nalishi 1-bosqich talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20824965>

Annotatsiya: Ushbu maqolada jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlardan foydalanishning ahamiyati va uning ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni yoritilgan. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, interfaol metodlar hamda o'yin texnologiyalari orqali o'quvchilarning jismoniy faolligini oshirish, sportga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish masalalari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, innovatsion metodlar yordamida o'quvchilarda jamoada ishlash, mustaqil fikrlash va sog'lom turmush tarziga intilish ko'nikmalarini shakllantirish muhimligi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: jismoniy tarbiya, innovatsion metodlar, pedagogik texnologiyalar, interfaol usullar, sport ta'limi, o'quv jarayoni, ta'lim samaradorligi, sog'lom turmush tarzi.

Hozirgi kunda ta'lim tizimida dars jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlardan foydalanish o'quvchilarning jismoniy faolligini oshirish, ularning sog'lom turmush tarzini shakllantirish hamda sportga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Innovatsion metodlar o'quv jarayonini faollashtiradi, o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu sababli jismoniy tarbiya ta'limida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Innovatsion metodlar tushunchasi

Innovatsion metodlar — bu ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarni faol ishtirok etishga undash va ularning bilimlarini mustahkamlashga qaratilgan zamonaviy o'qitish usullaridir. Ushbu metodlar yordamida o'quvchilar dars jarayonida faol qatnashadi, mashg'ulotlarga qiziqish bilan yondashadi va o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlardan foydalanish orqali o'quvchilar faqat jismoniy mashqlarni bajaribgina qolmay, balki sport madaniyati, jamoaviylik, mas'uliyat va intizom kabi muhim sifatlarni ham egallaydi.

Jismoniy tarbiya darslarida qo'llaniladigan innovatsion metodlar

1. Interfaol metodlar: Interfaol metodlar o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydi. Masalan, savol-javob, guruhlarda ishlash, bahs-munozara kabi usullar orqali o'quvchilar bilimlarini mustahkamlaydi va o'z fikrlarini erkin ifodalaydi.

2. O'yin texnologiyalari: Jismoniy tarbiya darslarida o'yin elementlaridan foydalanish o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Harakatli o'yinlar o'quvchilarning tezkorlik, chaqqonlik va kuch kabi jismoniy sifatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

3. Muammoli o'qitish metodi: Bu metodda o'quvchilarga muammoli vaziyatlar beriladi va ular mustaqil ravishda yechim topishga harakat qiladi. Natijada o'quvchilarning fikrlash qobiliyati rivojlanadi.

4. Klaster metodi: Klaster metodi o'quvchilarning ma'lumotlarni tizimli ravishda o'rganishiga yordam beradi. Bu metod orqali o'quvchilar sport mashqlari yoki jismoniy tarbiya mavzularini tahlil qilib, asosiy tushunchalarni bog'lab chiqadi.

5. Rolli o'yinlar metodi: Rolli o'yinlar orqali o'quvchilar turli sport vaziyatlarini amaliy tarzda bajaradi. Masalan, sport hakami, murabbiy yoki sportchi rolini bajarish orqali ular sport jarayonini yaxshiroq tushunadi.

6. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari: Zamonaviy texnologiyalar jismoniy tarbiya darslarida muhim ahamiyatga ega. Video darslar, sport mashqlari bo'yicha elektron taqdimotlar va turli raqamli platformalar yordamida o'quvchilar mashqlarni to'g'ri bajarishni o'rganadi.

Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlardan foydalanish o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishiga yordam beradi. Bunday darslar o'quvchilar uchun qiziqarli va samarali bo'ladi. Shu bilan birga, innovatsion metodlar o'quvchilarning jismoniy tayyorgarligini oshirish, ularni sport faoliyatiga jalb qilish hamda sog'lom turmush tarzini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida darslar qiziqarli, mazmunli va samarali tashkil etiladi. Bu esa o'quvchilarning jismoniy rivojlanishi, sportga bo'lgan qiziqishi va sog'lom turmush tarzini shakllantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bugungi kunda ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash nafaqat akademik fanlarda, balki jismoniy tarbiya va sport ta'limida ham dolzarb masala hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar o'quvchilarning faolligini oshiradi, mashg'ulotlarni qiziqarli qiladi va o'quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlardan foydalanish o'quvchilarning sog'lom turmush tarziga intilishi, sportga qiziqishi va harakat faolligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlardan foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar darslarni qiziqarli, mazmunli va interfaol qiladi, o'quvchilarning jismoniy tayyorgarligini oshiradi, sportga qiziqishini kuchaytiradi va sog'lom turmush tarzini shakllantirishga yordam beradi. Shu sababli jismoniy tarbiya darslarida innovatsion yondashuvlarni qo'llash bugungi kunda muhim va zarur hisoblanadi.

Innovatsion metodlarning maqsadi: Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik metodlardan foydalanishning asosiy maqsadi – o'quvchilarning jismoniy, psixologik va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlashdir. Shu bilan birga, bu metodlar orqali o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishi oshadi, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv rivojlanadi, jamoaviy ishlash ko'nikmalari shakllanadi, sport mashg'ulotlari orqali sog'lom turmush tarzi targ'ib qilinadi.

Innovatsion metodlarni qo'llashning usullari: a) Kooperativ o'qitish: O'quvchilar kichik guruhlarga bo'linib, mashqlarni birgalikda bajaradi. Bu metod hamkorlik, mas'uliyat va jamoada ishlash qobiliyatini rivojlantiradi.

b) Masofaviy va raqamli texnologiyalar: Video-darslar, interaktiv dasturlar va mobil ilovalar yordamida o'quvchilar texnikalarni o'rganadi va mashqlarni mustaqil bajara oladi. Masalan, sport mashqlarini video orqali ko'rsatish, tahlil qilish va takomillashtirish imkoniyati mavjud.

c) Muammoli o'qitish + amaliy mashqlar: O'quvchilarga mashqlar bilan bog'liq vaziyatlar berilib, ular yechim topishga harakat qiladi. Bu metod ularning tahlil qilish va qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi.

d) Gamifikatsiya (o'yinlashtirish): Mashg'ulotlarni o'yin elementlari bilan boyitish o'quvchilarda motivatsiyani oshiradi. Masalan, kichik musobaqalar, ball tizimi, raqobat va mukofotlash orqali darslar qiziqarli bo'ladi.

e) Rolli o'yinlar va dramatizatsiya: O'quvchilar sportchi, murabbiy yoki hakam rollarini bajaradi. Bu metod o'quvchilarga sport jarayonini chuqurroq tushunishga, jamoaviy qaror qabul qilishga va mas'uliyatni his qilishga yordam beradi.

Innovatsion metodlarning afzalliklari: Darslarni qiziqarli va interfaol qiladi. O'quvchilarning jismoniy tayyorgarligi oshadi. Mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv rivojlanadi. Jamoaviy ishlash va mas'uliyat ko'nikmalari shakllanadi. Sog'lom turmush tarziga intilish kuchayadi. Mashqlarni to'g'ri va samarali bajarish imkoniyati oshadi. O'quvchilar sportga doimiy qiziqish bilan yondashadi.

Innovatsion metodlarning amaliy natijalari: O'quvchilarning mashg'ulotlarda qatnashish faolligi ortadi. Sport musobaqalarida ishtirok etish darajasi oshadi. O'quvchilarning jismoniy ko'rsatkichlari va texnikasi yaxshilanadi. O'quvchilar sog'lom turmush tarziga rioya qiladi va harakatlilikni odat qiladi.

Xulosa

Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik metodlar nafaqat jismoniy tayyorgarlikni oshiradi, balki o'quvchilarning ijtimoiy va psixologik rivojlanishiga ham xizmat qiladi. Zamonaviy metodlardan foydalangan holda o'quvchilar mashg'ulotlarga faol ishtirok etadi, jamoada ishlash va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu sababli jismoniy tarbiya darslarini innovatsion metodlar orqali tashkil etish bugungi kunda ta'lim sifatini oshirishning muhim omilidir.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Karimov I.A. – Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent, "Ma'naviyat" nashriyoti, 2018.
2. Xodjayev B.X. – Pedagogika nazariyasi. Toshkent, 2017.
3. Tolipov O., Usmonboyeva M. – Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent, 2012.
4. Salomov R.S. – Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. Toshkent, "O'qituvchi" nashriyoti, 2015.
5. Matveyev L.P. – Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. Moskva, 2013.
6. Raximov B.R. – Sport pedagogikasi asoslari. Toshkent, 2016.
7. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. Toshkent, 2017.
8. O'zbekiston Respublikasi "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida"gi Qonuni. Toshkent, 2018.
9. Gulomov Sh., Mamatqulov A. – Innovatsion pedagogik texnologiyalar. Toshkent, 2019.
10. Islomov D. – Zamonaviy ta'lim metodlari va interfaol usullar. Toshkent, 2020.
11. Vahobov S. – Pedagogik innovatsiyalar va o'quv jarayonini samarali tashkil etish. Toshkent, 2021.